

DĚTI Z MIZEJÍCÍHO OSTROVA

AKTIVITA: KLIMATICKÝ UPRCHLÍK

<p>Anotace:</p>	<p>Co by se muselo stát, abys domov navždy opustil? Nejen na tuto otázku si zkusí žáci odpovědět. Zjistí, že příčin je více a mohou být společenského, průmyslového, ale i přírodního charakteru. Pochopí, jaký vliv mají dopady činnosti člověka i přírodní jevy na místní komunitu.</p>
<p>Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:</p>	<p>ZV a GV: člověk a společnost, člověk a příroda OV: společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, přírodovědné vzdělávání / biologické a ekologické vzdělávání</p>
<p>Průřezová témata:</p>	<p>ZV a GV: OSV, VDO (ZŠ), VMEGS, ENV OV: OVDS, ČŽP</p>
<p>Klíčové kompetence:</p>	<p>ZV a GV: k učení, komunikativní, sociální a personální, občanské OV: k učení, komunikativní, sociální a personální, občanské kompetence a kulturní povědomí</p>
<p>Doporučený věk:</p>	<p>12+</p>
<p>Cíle:</p>	<p>Žáci:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ si uvědomují dopad činností člověka na nevratnou proměnu krajiny ▪ porozumí, jak změna klimatu může ovlivnit životy společnosti, lidí, komunit a rodin ▪ se seznámí s pojmem klimatický uprchlík
<p>Délka:</p>	<p>45 min. (včetně projekce)</p>
<p>Pomůcky:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ papír, psací potřeby ▪ tabule/flipchart
<p>Postup:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktivitu zahájíme krátkým brainstormingem. Ptáme se žáků: <i>Co pro tebe znamená slovo domov?</i> 2. Dále vyzveme žáky, aby se zamysleli nad otázkou: <i>Co by se muselo stát, abys domov NAVŽDY opustil?</i> Své myšlenky sdílí s ostatními ve třídě. 3. Následuje projekce filmu. 4. Po projekci provedeme reflexi emocí metodou I.N.S.E.R.T. Na tabuli napíšeme znaménka plus (+), minus (-), vykřičník (!) a otazník (?). Ke znaménku plus žáci uvádějí, co na filmu vnímají jako pozitivní, ke znaménku minus co vnímají naopak jako negativní. U vykřičníku zmiňují, co pro ně bylo nové, nebo co považují za nejsilnější část filmu. Otazník

umožňuje klást otázky. S žáky můžeme debatovat, nebo své postřehy píšší na papír a poté je sdílí.

Poznámka: Další metody reflexe emocí najdete v informačním textu *Jak na reflexi emocí po filmové projekci*. Při práci ve vyučovací hodině můžete také využít FOTOGALERII, kterou naleznete v rámečku aktivity. Najdete zde fotografie a mapy související s tématem.

5. Ptáme se žáků: *Proč lidé ve filmu musí v budoucnu opustit svůj domov? Co si představíte pod pojmem klimatický uprchlík? Napadají vás další příklady, proč lidé opouštějí své domovy z důvodů změn klimatu nebo zásahů do krajiny?*

Poznámka: Můžete využít informační texty *Otázky a odpovědi*, které naleznete mezi výukovými materiály.

Reflexe:

Závěrečná reflexe probíhá formou diskuse. Ptáme se žáků: *Znáte z naší historie případy, kdy museli Češi (popř. Čechoslováci) opustit svůj domov z důvodu těžby, ekologické či přírodní katastrofy nebo jiného lidského zásahu v krajině?*

Poznámka: Doporučujeme si pročíst informační texty k lekci *Otázky a odpovědi*. Najdete zde několik konkrétních případů (např. přesun obyvatel z důvodu těžby uhlí na Mostecku).

Zkušenosti z praxe:

Aktivitu jsem s žáky prováděl z důvodu koronavirové izolace online, a to v sedmé a deváté třídě v hodinách zeměpisu. Časově ji lze dobře zvládnout v jedné hodině. Pro úvodní brainstorming jsem využil hlasovací aplikaci Mentimeter. Ke slovu „domov“ žáci zmiňovali slova rodina, bezpečí, zázemí, teplo. Na otázku „Co by se muselo stát, aby domov NAVŽDY opustili?“ žáci zmiňovali slova válka, přírodní katastrofy, apokalypsy, problémy v rodině. Bylo důležité slovo *navždy* žákům zdůraznit, jinak zadání nechápali přesně.

Film žáky zaujal. Jako nesilnější moment vnímali skutečnost, že hlavní hrdinové snímku (mladí sourozenci) žijí bez rodičů, kteří jim zemřeli, a stará se o ně invalidní strýček. Brzy musí opustit svůj domov, ale i přes nepřízeň osudu jsou šťastní a mají hezké vzpomínky. Pomocí Mentimetru žáci zmiňovali následující důvody, proč museli hrdinové filmu opustit domov – záplavy, klima, ropné vrty, voda.

K závěrečné reflexi jsme se dostali jen krátce. Žáci se dozvěděli o pojmu klimatický uprchlík a snažili se přijít na to, z jakých důvodů lidé opouští domovy v Česku. Uvedli stěhování v souvislosti s těžbou.

Aktivita je vhodná do zeměpisu, ale také do přírodopisu nebo občanské výchovy. Při online hodině doporučuji využít Mentimeter nebo podobné hlasovací aplikace. Žákům během hodiny nasdílím odkaz k filmu přímo z JSNS.CZ portálu a na chatu průběžně kontroluji, jestli vše funguje a jak téma zvládají. Sdílení filmu přes komunikační platformu Microsoft Teams, kterou jinak používáme, by se příliš „sekalo“.

Jiří Vodáček, ZŠ Jindřichův Hradec II, Janderova 160

Ukázka realizace:

Co pro tebe znamená slovo domov?

Co by se muselo stát, abys domov navždy opustil/a?

válka	Válka	Válka
Živelná katastrofa	Muselo by se stát zemětřesení, jedině tak bych dům opustila.	apokalypsa
Hádka	Dospělost	Požár

Proč lidé ve filmu musí v budoucnu opustit domov?

